

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 120 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Korupcija že maršira!

PREDAJA POSLOV DEŽELNE VLADE V LJUBLJANI.

Včeraj popoldne ob 4. uri je predsednik dr. Gregor Zerjav predal deželnovladne posle novomenovanemu predsedniku deželne vlade doktorju Janku Brejcu.

Predsednik dr. Janko Brejc je dobil od centralne vlade naročilo, da stavi predloge glede sestave nove vlade v Ljubljani. Zatrjuje se, da je SLS. sklenila pozvati JDS. in JSDS., da sodelujeta v ljubljanski vladi.

Prvi popoldan svoje vlade je dr. Brejc posvetil poskusu, zagotoviti dvoje velikih korit klerikalcem: Deželno banko in Gospodarsko komisijo za stvarno demobiliziranje. Deželno banko hočejo razpustiti in premoženje podariti klerikalcem, pri demobilizaciji pa zopet upeljati korupcijo inženerja Remca in Ruecha. To je torej najbolj tiščalo klerikalce pod staro vlado! Korupcija že maršira...

BANKE MU DIŠE.

Ljubljana, 27. febr. (Izvir. por.) Klerikalni listi pišejo sicer neprestano, da so demokrati in socialisti „bankirji“, vendar pa nihče drugi nima po bankah toliko hrepenenja kot klerikalci. Od kar je prešla Šustersičeva banka v neklerikalne roke, si prizadevajo dobiti v svoje strankarske namene kako drugo. Vložili so prošnjo za osnove nove banke, ki pa dosedaj še ni rešena. Poizkusili so preosnovati deželno banko v svoj strankarski zavod. Dr. Zerjav jim je to preprečil ter izdal naredbo, po kateri naj bi ostala deželna banka nekak državen hipotečen zavod, ki naj bi dajal za kmete in druge posestnike kar najcenejša posojila. Dr. Zerjav je tudi imenoval kuratorij iz zastopnikov vseh strank tako, da bi bila vsaka nadvlada ene ali druge stranke v njem nemogoča. Občekoristnemu zavodu se je zaradi tega obetal najboljši razvoj. Včeraj popoldne ob 4. uri pa je prevzel posle deželne vlade dr. Brejc in čez dobre pol ure nato je že sistiral naredbo dr. Zerjava o izpremembi štatuta za deželno vlado ter istočasno odstavil od prejšnjega deželnega predsednika imenovani kuratorij ter imenoval novega. Za predsednika „Deželne banke“ je imenoval advokata dr. Adlešiča, o katerem ve, da je zvest njegov pristaš in od katerega upa, da bo sposoben

spraviti delovanje banke na klerikalno-strankarska pota. Značilno je za novega predsednika, da ni imel nobenega nujnejšega dela kot sistirati zlasti za kmetstvo prebivalstvo toliko potrebno in koristno naredbo dr. Zerjava o deželni banki. Dr. Brejc je pokazal s svojim prvim vladnim činom, da mu banke zelo diše in da hoče vladati ne oziraje se na koristi ljudstva le v prid svoji stranki. Sodeč novega predsednika po prvem dejanju, se nam zopet obetajo časi dr. Šustersičevega vladanja, ko je bila klerikalna korupcija v upravi na svojem višku. Bržčas se je pa dr. Brejc z banko tudi zato tako podvizal, ker sluti, da dolgo itak ne bo vladal.

GOSPOD DR. BREJC, JE ŽE PREPOZNO!

Ljubljana, 27. febr. (Izvir. por.) Zadnje dni je bilo končano revizijsko poročilo o „Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo“, v kolikor je ta delovala pod predsedstvom inž. Remca in pod vodstvom inž. Ruecha. Kakor znano, je doktor Zerjav po svojem nastopu vsled nerednosti te gospodarske komisije odstavil inž. Remca ter na njegovo mesto postavil dr. Pestotnika. Zadnji je z železno metlo usekal v ta od klerikalcev po zloemu okupirani zavod. Odredil je strogo preiskavo skladišč in drugega poslovanja in sedaj je poročilo gotovo. Zatrjuje se, da so klerikalci uganjali gorostasno korupcijo, da se je na debelo kradlo. Strašno sta kompromitirana inž. Remec, brat podpredsednika SLS., in inž. Ruech. — Dr. Brejc se je včeraj potrudil, da je takoj po svojem nastopu

odstavil dr. Pestotnika kot predsednika „Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo.“ To mu pa ne bo nič več pomagalo; kajti klerikalni panama je ugotovljen in uradno dognan. Ako je dr. Brejc prečital revizijsko poročilo o komisiji, dvomimo, da bi imel toliko drznosti, da bi se upal na Pestotnikovo mesto zopet postaviti inž. Remca. Ako stori to, potem je doprinešen dokaz, da hoče novi predsednik brez vsakega pomisla kriti korupcijo in držati na vodilnih mestih ljudi, ki spadajo vse kam drugam, nego na čelo „Gospodarske komisije“.

Beograjski in zagrebški politiki na potu v Ljubljano.

Beograd, 27. febr. (Izvir. por.) Danes se odpeljejo z ekspresnim vlakom v Ljubljano na shod JDS. bivši ministri Drašković, Nestorović, Milan Marković ter poslanca Agatonović in dr. Zlatanović.

Zagreb, 27. febr. (Izvir. por.) Danes se odpeljeta na zbor JDS. v Ljubljano bivša ministru Pribičević in dr. Lukinić.

Vlada hoče ustaviti agrarno reformo.

Beograd, 27. febr. (Izvir. por.) Izgleda, da se vlada pripravlja kasirati najvažnejša določila o izvedbi agrarne reforme, ki jih je izdala demokratska vlada. Glasilo radikalcev, „Tribuna“, nannanja to namero, češ, da bo vlada popravila „vse izrodke, ki jih je Demokratska vlada napravila glede agrarne reforme“.

PODLISTEK.

Bojna pesem stranke klerikalnih ministrov.

Glavno glasilo klerikalne stranke „Slovenec“ je priobčil dne 27. julija 1914. na Srbe, njih vero in vladarja spodaj ponatisnjeno sramotilno, ostudno in hudodelsko bojno pesem. „Slovenec“ in njegova stranka v tej pesmi izraženega sovražstva do Srbov, ki sta ga vcepala slovenskemu ljudstvu pred in med vojno, do danes nista niti skušala omiliti, kaj šele, da bi ga temeljito odpravila, kakor bi se to lahko zahtevalo od Jugoslovancev. Navzlic temu se je ta nečedna, nepoštena in neodkritosrčna družba po protekciji srbske radikalne stranke sedaj utihotapila na najvišja vladna mesta. Na predlog ministrskega predsednika Protiča se je na žalost omogočilo, da stranka jugoslovanskih izdajalcev in sramotilcev srbskega imena po ministrih dr. Korošcu, dr. Jankoviču, Fran

Roškarju in po deželnem predsedniku dr. Janku Brejcu sedaj s prisego obljubuje zvestobo in udanost prestolu — Karadžorževićevemu! Bojna pesem stranke klerikalnih ministrov se glasi takole:

Krvava pesem do nebes
upije;
Kri Ferdinandova je vmes,
Zofije.

Zvali ste nas dolgo dni
na klanja...
Iz dolge vstali smo noči
in spanja.

S kanoni vas pozdravimo
vi Srbi;
dom hladen vam postavimo
ob vrbi...

V imenu božjem pride k vam
armada
pogledat, kaj se sveti tam
z Belgráda.

Očistimo vam sveti križ
od praha,
za nas je bojni grom in piš
brez straha.

Nožnicam mež izderemo
bliskávi,
da prestol vam operemo
krvavi.

Z zeleno vas odenemo
odejo;
na veko vam zaklenemo
vso mejo.

Pravične stare plačamo
dolgove;
zmagalci spet se vračamo
v domove.

Zamenjava denarja in Protić-Koroščeva vlada.

Demokratska vlada je sklenila, kakor znano, da se potegnejo stari avstrijski bankovci iz prometa in zamenjajo z novimi kronsko-dinarskimi novčanicami. Neposredno pred odstopom prejšnje vlade so se še klerikalni listi z vso silo v njo zagajali in jo tožili pred Bogom in ljudmi, da je demokratska vlada ukradla narodu tri četrtine premoženja, naloženega v denarju. Takrat, ko še niso imeli vlade v rokah, so se klerikalci zaklinjali, da bodo v slučaju, ako oni pridejo na krmilo, takoj odstranili dosedanje valutne odredbe in da bodo zamenjali *krono al pari s srbskim dinarjem*.

Vsem nam je še preživo v spominu, kako so klerikalci varali ljudstvo in mu obetali, da mu bodo dali „ukradeno premoženje nazaj in da bodo iz avstrijske krone ustvarili tak denar, ki bo šiel na svetovnem trgu med prve. Kdor ne pozna demagoškega duha naših klerikalcev, je mislil, da bo dr. Korošec takoj, ko pride na vlado, storil vse potrebno, da se dvigne vrednost stare avstrijske krone in da bo ljudstvu preskrbel za eno krono en dinar.

Pa so se taki lahkoverneži bridko zmotili. Koroščeva vlada ni dosedaj v *valutnem vprašanju storila nič drugega*, kakor da je ukazala, da se izvaja naprej valutna reforma, kakor jo je bila sklenila demokratska vlada. „Slovenec“ pa se je opravičeval, da ni mogoče ustaviti zapričete zamenjave avstrijske krone za novo kronsko-dinarsko novčanicu. Ta trditev je popolnoma neresnična. Po sklepu demokratske vlade se ni zamenjavaj srbski dinar za novo novčanicu, ampak samo avstrijska krona. Prav lahko bi bilo torej potegniti novi denar iz prometa in vzpostaviti staro avstrijsko krono. Protić-Koroščeva vlada pa tega ni storila, ker ve, da je edino pravilno, ako se potegne iz prometa, in sicer kar mogoče najhitreje.

Klerikalci so v zadnjem času, preden so prišli v vlado, zabavljali in preklinjali demokratsko vlado, ker je relacija 1:4 previsoka. Takrat so zahtevali, da se mora zamenjati krona z dinarjem

al pari, to je krona za dinar. Človek bi mislil, da bodo sedaj, ko sede v vladi, izvršili ta načrt. Toda sedaj, ko sede v vladi, vidimo, da jim niti na misel ne pride, da bi izpremenili razmerje 1:4. Mimgrede naj povemo, da *Protić-Koroščeva vlada tega niti ne more storiti*, ker sedita v njeni vladi bivši finančni minister Ninčič (ki je tako „imenitno“ prvič žigosal bankovce), dalje sedanji finančni minister Jankovič, ki oba zahtevata, da se *zamenja krona z dinarjem v razmerju 1:20*. Ako bodo torej klerikalci s svojimi zavezniki valutno reformo res reformirali, bi jo kvečjemu reformirali tako, da bi mi dali za en dinar 20 K.

Naglašati pa moramo, da s tem, kar je napravila odstopivša demokratska vlada, nikakor ni onemogočeno določiti relacije drugače kakor 1:4, mogoče je še vedno zamenjati krono za dinar.

„Slovenec“ se zaradi razmerja pri zamenjavi prav po jezuitsko zviija. On pravi „ljudske množice, organizirane v VLS., zahtevajo, da to zažvoženo vprašanje reši parlament“. Parlamentarna navada je od nekdaj in povsod, da se vsa važna politična in gospodarska vprašanja razrešujejo najprej v vladi sami in da pridejo šele potem, ko so zavzeli vsi ministri enotno stališče, na dnevni red v parlamentu. Parlamentarna zgodovina ne pozna slučajev, da bi se bila kaka važna gospodarska vprašanja rešila neposredno v parlamentu, preden so si bili člani vlade v vprašanju edini; kajti dolžnost vsake parlamentarne vlade je, da *takoj odstopi*, ako ni sporazuma med ministri v najvažnejših gospodarskih vprašanjih.

Ker se je Korošec zvezal s srbskimi radikalci, posebno s Protićem, Ninčičem in Jankovičem, je moral opustiti zahtevo, da bi vlada sprejela valutno vprašanje v svoj program, in izključeno je, da bi prišlo med njimi glede valute do sporazuma. Zato vara sedaj SLS. javnost in pravi, da se bo valuta reševala v Narodnem predstavništvu, dasi ve, da *brez vladnega predloga o tej stvari parlament sploh sklepati ne more*.

Dopisi.

Iz Višnje gore. Tukajšnjemu župniku dr. Mavringu ni prav, da se tukaj kolportira „Domovina“. To nič čudnega ni, in pričakovati se je moglo, da župniku ne bo prijetno, ako se ljudsko časopisje razširja, ampak kolportarja je dovoljena za vse časopise, tega naš župnik ne bo izpremenil. On pa hoče menda ravno kolportarja „Domovine“ odpraviti, in sicer na nedovoljen način. Tukajšnji orožniki namreč poizvedujejo, kdo kolportira „Domovino“ in kolporterji se bojijo, da bi imeli slabe posledice od prodaje. Proti temu moramo pa nastopiti z vso odločnostjo. V Avstriji je bila kolportarja zabranjena, v Jugoslaviji imamo pa svobodo tiska in tudi prosto kolportarja. Ako višnjegorski orožniki tega ne vedo, naj vprašajo pri svojem višjem poveljstvu, ne pa pri župniku Mavringu, ki nima nobene pravice, dajati orožnikom kakršnihsibodi navodil, še manj pa so orožniki navezani na njegova navodila.

Iz novomeške okolice. Kmetijska zadruga v Straži trguje z lesom na debelo. Člani so: vojni dobičkar župnik Volc, žitni komisijonar (vojni) in žganjar Rakoše in tudi gozdarski uradniki iz Soteske, ki bi bili na ta način prodajalci lesa in kupci obenem. Nič ne rečemo, ampak idealna trgovina bi to bila vseeno. — Ali veste, kdo je tisti, ki čita levite v „Domoljubu“ svojemu županu? To je tisti župnik, ki je skušal nekoč kupiti v Novem mestu sladkorja na cele tri tucate izkaznic brez občinskega pečata. Zakaj ni dal izkaznic poprej označiti s pečatom? Pravijo, da ni bilo časa zato.

Cerklje na Gorenjskem. Dragi dopisnik „Domoljuba“ brez imena! Odgovarjam ti naslednje: 1.) Ako me hočeš obirati po „Domoljubu“, me imenuj z mojim imenom Ivan, ali pa s priimkom Kern, da ne bodo ljudje ugibali, kdo je ta „Zvan“ in ako imaš veselje dopisovati, piši stvarno, da ne bodo ljudje govorili, da prinaša „Domoljub“ same čenče in neumnosti, saj si bil vendar v višjih šolah. 2.) Kar se tiče mojega imetja, ti povem, da nisem posestnik brez parcel, temveč posestnik s parcelami, ker sem že 26. julija 1909. prepisal na svoje ime osem parcel travnikov in njiv in leto pozneje sem postal tudi posestnik hiše. Iz tega se vidi, da si lažnik in obrekljivec, ali pa da ne veš, kaj govoriš in pišeš. 3.) Ako se zanimam za volitve, je to moja stvar, saj sem davkoplačevalec,

posestnik in domačin in kaj si ti? Boš ti namesto mene plačal obrtne, hišne in zemljiške davke? Tebi se ni treba mešati v naše zadeve in pusti nas v miru.

Ivan Kern,

posestnik, trgovec in gostilničar.

Iz Device Marije v Polju. V zadnjem „Domoljubu“ nekaj tvezi znani dopisnik, da sta župan Jakob Dimnik in tajnik Ignacij Mrcina zato odstavljena, ker sta klerikalca. Pri občini nima beseda klerikalec, ne liberalcec nič opraviti, ampak le pametno gospodarstvo. Da je pa bilo njihovo gospodarstvo v občini skrajno lahkomišljeno, kaže dejstvo, da je občina imela na šoli v Zalogu čez 55.000 K dolga in so kljub temu dajali za vojna posojila kar po 40.000, 30.000, 10.000 K itd. ter si v ta namen izposojali na račun občine pri raznih posojilnicah 98.000 K; poleg tega pa dali še 14.400 K iz ubožnega zaklada. Tu bodo plačevali davkoplačevalci, tu, ne pa toliko za tajnikovo plačo, kateremu Mrcina kot tajnik v sposobnosti niti do kolen ne sega. K očitku, da je neizurjen, pa je pozabil dostaviti: neizurjen v njihovih zvižakah. Mrcina ni imel, kakor on pravi, 80, oziroma 130 K mesečno, ampak toliko, da sam ni vedel koliko, ker so mu uboge ženiče za vsakih par vrstic, ki bi jih bil moral napraviti kot tajnik zastoj, znašale kronce skupaj. Sosedna občina Dol ni dala nič vinarja vojnega posojila, ker je imela pametne gospodarje. Posojila je pravzaprav dovoljeval le župan Dimnik s tajnikom Mrcino, ki sta jih priporočala in se na ugovor posameznih odbornikov niti ozirala nista; veliko ugovarjati pa pri tedanjih razmerah nihče ni smel. Sicer pa občinski odbor niti sklepčen ni bil in se je postava, da se morajo taki sklepi javno razglasiti, kratkoma prezirala. Poudarjati, da je odobrila posojila Šusteršičev deželni odbor, je popolnoma nepotrebno. Gerentstvo bi v tem oziru moralo kaj ukreniti. Kako pridemo davkoplačevalci do tega, da bi plačevali kar stotake in tisočake za tako lahkomišljeno gospodarstvo nekaterih oseb?! Izgovor, da se vojno posojilo ni dajalo za to, da bi se oproščale gotove osebe vojaške službe, je pa jalov, ker sejni zapisnik z dne 30. aprila 1916. leta javno kaže: „30.000 K se dovoli posojila in prosi za oproščenje Jakoba Dimnika od črnovojniške službe“.

(Konec prihodajič.)

Razširjajte Domovino!

Kmetijstvo, trgovina in industrija.

p. **Ribištvo v Dalmaciji.** V Dubrovniku se je ustanovila „Jadranska družba za ribištvo in gojitev morskih rib v državi SHS.“ Namen družbe je: proučevanje našega morja z ozirom na korist, ki nam jo more dati ribištvo in gojitev rib; pouk o racionalnem ribištvu, organizacija izvoza svežih in konzerviranih rib, pospeševanje ribarskega gospodarstva i. t. d.

g. **Francoski apetit.** Francozi bi radi gospodarsko podjarmili vzhodno Evropo, kakor da bi bili vzhodnoevropski narodi ustvarjeni samo zato, da množijo s svojim delom in svojimi proizvodi francosko bogastvo. Dve francoski trgovski družbi načeta organizirati francoski gospodarski vpliv na vzhodno Evropo in nameravata ustanoviti več francoskih trgovinskih uradov, med drugim tudi v Ljubljani, na Reki, v Solunu i. t. d. Tudi mislijo zvezati Donavo potom kanaliziranih rek in kanalov z Jadranskim morjem pri Reki. To še ne bi bilo tako slabo, ali francoski velekapitalisti naj si nikar ne domišljujejo, da bodo napravili iz Jugoslavije francosko kolonijo, ker mi nismo nobeni afriški zamorci!

g. **Italijanske borze in tuje valute.** Radi velikih sprememb v tečajih tujih valut, ki jih povzročajo razni špekulativni elementi, je sklenil italijanski finančni minister, da se prepove uradno notiranje valut na italijanskih borzah. Pravi vzrok te prepovedi bo treba menda iskati v stalnem padanju tečaja italijanske lire.

Politične vesti.

p. **Madžarska v obroču.** Madžari bi radi še naprej zatirali druge narode in zahtevajo, da se jim vrnejo vsi oni deli nekdanje Ogrske, ki so se odcepili in združili s Čehoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo. Madžarji so dolgo dobro živeli na račun drugih narodov, katere so zatirali ravno tako kot Nemci avstrijske Slované ali pa še bolj in sedaj, ko so ti narodi svobodni, je nastala iz nekdanje velike Ogrske majhna madžarska država, v kateri vsega primanjkuje. Tega novega, čisto pravičnega stanja Madžarji nikakor nočejo priznati, ker so navajeni gospodovati nad tujimi narodi in se upirajo podpisati mirovno pogodbo, ker še vedno upajo, da se bo ona na račun sosednjih držav še spremenila njim v prilog. Madžari živijo v veliki zmoti, ker na to niti misliti ni, da bi oni dobili nazaj čehoslovaška, rumunska ali jugoslovanska ozemlja, da bi dalje zatirali jugoslovansko, rumunsko in čehoslovaško ljudstvo. Med našo državo, Rumunijo in Čehoslovaško je sklenjen tudi popoln sporazum za skupno nastopanje proti Madžarski, v slučaju ako bi eni ali drugi državi žugala kakršnasibodi nevarnost od Madžarske. Potegnili smo okolu Madžarske trd obroč in ako se Madžarska samo na eno stran premakne, bo stisnjena od severa, juga in vzhoda. Tako bodo Madžari vendar enkrat sprevideli, da je konec njihovega nasilja in da se morajo zadovoljiti z onim ozemljem, ki je res madžarsko, kakor so se morali udati v svojo usodo tudi avstrijski Nemci. To je usoda nasilnežev in Madžari se bodo morali udati vanjo.

p. **Amerika in Evropa.** Prepad med evropskimi zavezniki Italijo, Francijo in Anglijo z ene in Ameriko z druge strani postaja vedno večji. Amerika je stopila v evropsko vojno, ker je hotela pomagati pravici do zmage, ampak komaj je bila vojna končana, že se je pokazalo, da zmagovalcem ni do pravice, temveč samo do lastnih koristi. Italija posebno kar skriti ni mogla svoje prevelike pozrešnosti. Predsednik severnoameriških Združenih držav Wilson je nekaj časa poskušal vplivati na svoje evropske zaveznike, ki jih je rešil od propada, v tem zmislu, da bi bili pri sklepanju mirovnihih pogodb spravljivi in pravični, ko je pa videl, da se pravi to metati bob ob steno, se je vrnil v Ameriko, odkoder pazno zasleduje delo mirovne konference. Ko sta Anglija in Francija v imenu Italije poslali Jugoslaviji znani ultimatum, je bilo Wilsonu že preveč in postavil se je z vso odločnostjo za našo pravično stvar in samo njemu se bomo imeli zahvaliti, ako nas Italija popolnoma ne oropa. Nesoglasje, ki je nastalo med Ameriko in njenimi evropskimi zavezniki vtegne imeti prav dalekosežne posledice. V Ameriki se že govori o tem, da bi se morala sklicati nova mirovna konferenca, ki naj bi odpravila

sploh vse krivice, ki so jih dosedaj zakrivali v Parizu francoski, angleški in italijanski mogočniki. Vsekakor je igra, ki jo igrajo te zmagovite evropske velesile, zelo nevarna, ker vse tri velesile rabijo Ameriko kot vsakdanji kruh in take države one ne bi smele dražiti in izzivati, kakor jo dražijo in izzivajo najbolj ravno v jadranskem vprašanju. Za nas je pa to pravilno zadržanje Amerike prava sreča in rešitev, če le ostanemo trdni in odločni!

p. **Položaj na Ruskem.** General Denikin je baje odstranil iz svoje okolice vse one, ki so bili pristaši starega carskega režima in je zbral okolu sebe napredne ljudi, ki jim je poveril upravo ozemlja, ki se nahaja pod njegovo oblastjo. To ozemlje ni tako majhno in ako so te vesti resnične, je Denikin krenil na popolnoma nova, simpatičnejša pota, ker dosedanja uprava na ozemlju, ki se je nahajala v njegovi oblasti, ni bila taka, da bi vzbujala zaupanje. S temi izpremembami je Denikin že dosegel, da so Kozaki stopili zopet na njegovo stran in v njih bo imel močno oporo. V tej smeri bi se Rusija mogla preporoditi, nikakor pa ne v smeri starega nazadnjaštva. Srednja pot se mora najti. Odnehati morajo boljševiki, enako pa tudi privrženci starega režima. Najhitrejša rešitev ruskega vprašanja bi pa bila v svobodnih volitvah, ker ono, kar delajo boljševiki, je vsemu bolj podobno kot pravi svobodi.

Novosti.

n. **Nedeljski shod JDS.** se utegne razviti v impozantno manifestacijo našega narodnega in državnega edinstva. Za shod vlada v vseh demokratičnih krogih velikansko zanimanje, saj bo na njem poročal dosedanji predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Zrjav in več dosedanjih ministrov. Pozivamo vse naše somišljenike, da se udeležijo shoda v čim večjem številu. Shod se vrši v veliki dvorani hotela „Union“, v nedeljo, 29. t. m. ob 10. uri dopoldan.

n. **Vojnih hujskačev se otresajo klerikalci** in pravijo, da je bil to samo dr. Šusteršič in morda še par drugih, ki so jih pa vrgli iz stranke. Mi pa vemo, da je bil dr. Natlačen eden največjih vojnih hujskačev in ta človek je bil nedavno izvoljen v odbor „Slovenske straže“. Ali je „Slovenska Straža“ morda šusteršičijanska, avstrijarska? Kako to, da za njo agitira vesoljno klerikalno časopisje? Ali je pa vsa klerikalna stranka še vedno polna šusteršičevega duha, kar bo najbolj verjetno, ker sicer klerikalci ne bi volili v odbore svojih organizacij šusteršičevih priganjačev iz leta 1914.

n. **Prošnja za pomoč.** 19. februarja je nastal pri Sv. Marku pod Ptujem požar, ki je vpepelil enajst kmečkih poslopj z vsemi zalogami. Škoda znaša okoli 900.000 K. Ljudje so brez strehe, hrane in obleke. Obračamo se do vseh človekoljubnih src, da priskočijo na pomoč tem bednežem z denarjem, obleko in živili. Prispevki naj se pošljejo naravnost na naslov: „Pomožni odbor za pogorelce pri Sv. Marku niže Ptuja“.

n. **Državna pomoč pogorelcem pri Sv. Marku.** Na prošnjo okrajnega glavarstva v Ptuju se je podal načelnik komisije za stvarno demobilizacijo, dr. Pestotnik, v Ptuj, da odredi vse potrebno, da dobe pogorelci pri Sv. Marku pod Ptujem podporo v materijalu. Stvar je ugodno rešena za pogorce. Treba je še nekaj stavbnega lesa, ki ga je zaprosil predsednik deželne vlade dr. Zrjav pri zasebnih tverdih. Vsled posredovanja deželne vlade pridejo na lice mesta tudi pionirji. Upati je, da se Sv. Marko že to pomlad zopet dvigne.

n. **Koroški Nemci** so tako neumni, da upajo na uspeh celo v našem delu Koroške, ljudstvo se pa celo v njihovem delu pripravlja na to, da glasuje za Jugoslavijo. So res zaslepljeni ti Nemci,

če mislijo, da bo kdo tako neumen, da bi hotel zapustiti Jugoslavijo in se združiti s falirano Avstrijo!

n. **Srbski radikalci** niso posebno vneti Jugoslavnani, ampak javno tega ne pokazujejo, temveč pravijo, da so tudi oni za narodno jedinstvo. V „Zastavi“, ki izhaja v Novem Sadu, pa svojega stališča nič preveč ne zatajujejo, temveč nastopajo proti narodnemu jedinstvu kjer in kadar le morejo. To je bilo že tako odurno, da je moralo glavno glasilo radikalcev, beogradska „Samouprava“, zavrniti svojo sestro „Zastavo“, češ, da se ne strinja z njo in da njeno pisanje obsoja.

n. **Okrajno gozdno nadzorništvo v Kranju** se je preselilo iz poslopja okrajnega glavarstva v hišo gospe F. Schindlerjeve v Kranju, Glavni trg št. 130, I. nadstr. V isti hiši v II. nadstropju se nahaja tudi gozdnonadzornovalna postaja Kranj I in Kranj II.

n. **Sušak brez razsvetljave.** Mesto Sušak je dobivalo iz reške plinarne plin za razsvetljavo, sedaj je pa reški župan krafkomalo odpovedal Sušaku reški plin in Sušak je brez razsvetljave. Ima tudi tukaj svoje prste vmes pustolovec d' Annunzio?

n. **Gorje vam, verižniki!** „Večerni List“ opisuje budimpeštanske verižnike in pravi potem, da pri nas nič boljše ni, ker da je demokratična vlada dala prosto pot vsem, ki verižijo in odirajo! Dobro, sedaj so klerikalci na vladi in mi pričakujemo, da nastopi vlada proti vsem onim, ki verižijo in odirajo, z največjo strogostjo in že vnaprej se veselimo, kako bodo začele padati cene, ko ne bo več verižnikov in onih, ki odirajo! Pa šalo na stran in pogledjmo na stvar čisto resno. Klerikalno časopisje je delalo demokratično vlado odgovorno za verižništvo, draginjo, nered na železnicah, za korupcijo in sploh za vse zlo. Ako sedanja vlada vsega tega takoj ne odpravi, bi moralo klerikalno časopisje — ako bi bilo pošteno — delati za to odgovorno Protič-Korošec-Brežčevu vlado. Pa mi ne verujemo, da bi ono to storilo, kakor tudi ne verujemo, da bi se razmere v doglednem času zboljšale, ker tičijo korenine vsega zla preglaboko v splošni demoralizaciji, ki je nobena vlada na svetu ne odpravi čez noč, najmanj pa ravno sedanja vlada.

n. **Italijani vedno in povsod enaki.** Naš novi poslanik v Madridu, dr. Trešič Pavičič, se je na poti na svoje službeno mesto dotaknil tudi Zadra. Tu ga je sprejela zadrška italijanska sodrga z demonstracijami. Italijanski orožniki, namesto da bi demonstrante razgnali, kakor bi se to spodobilo, so prišli na parnik in so tam aretirali drja. Trešič-Pavičiča. Ta si tega, seveda, ni dal dopasti, pokazal je svoje diplomatične dokumente in zahteval poveljnika karabinerjev. Ko je ta prišel, je dr. Trešič-Pavičiča, seveda, takoj izpustil in se opravičil, da se je kaj takega moglo zgoditi. Tako so bili Italijani zopet enkrat blamirani, ker so zopet enkrat pokazali svojo podivjanost in neolikanost, ko so aretirali celo poslanika tuje države, ko poslanike še culukafri spoštujejo.

V UREDNIŠTVU „SLOVENCA“, „VEČERNEGA LISTA“, „DOMOLJUBA“ IN DRUGIH KLERIKALNIH LISTOV SEDI KOT NADZORNIK IN CENZOR POSEBEN ZAPUPNIK ŠKOFIJSKEGA ORDINARIJATA. ZATO JE ZA VSE LAŽI, NEPOŠTENOSTI IN LOPOVŠČINE V TEH LISTIH ODGOVOREN PRED BOGOM IN LJUDMI LJUBLJANSKI ŠKOF ANTON BONAVENTURA.

VELIKO RAZBURJENJE V BEOGRADU PROTI NOVI VLADI.

Beograd, 27. febr. (Izir. por.) V mestu vlada še veliko razburjenje zaradi nastopa reakcionarnega kabineta. Med meščani se pobirajo podpisi za protest proti vladi. Opaža se, da stoji ves Beograd na strani odstopivše demokratsko-socialistične vlade. Vse živi v prepričanju, da sedanji reakcionarni režim ne more držati dolgo. Vlada se dobro zaveda javnega razpoloženja in svojega povsem nemogočega položaja. V samih krogih ministrov se priznava, da vlada v parlamentu ne dobi kvoruma. Nekateri vladni krogi pa pričakujejo z gotovostjo, da bo Demokratska zajednica v zadnjem trenutku napovedano taktiko izpremenila, češ, da po odstopu sedanje vlade drugega priti ne more kot vojaška diktatura. Seveda je jasno, da vlada s širjenjem takih nazorov samo plaši, da bi izboljšala sebi nevzdržen položaj.

V nedeljo na shod JDS. v Ljubljano!

PRVA NESOGLASJA V BEOGRAJSKI VLADI.

Beograd, 27. febr. (Ivir. por.) V kabinetu so pričela prva nesoglasja in prvi razpori. Kakor se izve, je prišlo že pri sestavi ministrstva med Protićem in dr. Korošcem do neprijetnih razlik. Korošec je zahteval zase podpredsedniško mesto v ministrstvu, radikalci pa so mu to zahtevo odbili. Namesto tega je dobil dr. Korošec kot železniški minister čin in mesto takoj za predsednikom. Zadnje dni je Protić obolel. Dr. Korošec je zahteval, da sme sklicevati in predsedovati ministrskemu svetu. Protić mu je to odbil ter rajše bolan prišel predsedovati. Tako je Korošec prišel še ob svoj „rang“. Razmerje med Korošcem in Protićem je precej napeto.

URADNO UGOTOVLJENO ŠTEVILO ZA KVORUM.

Beograd, 27. febr. (Izvirno poročilo.) V predsedništvu Narodnega predstavništva so včeraj službeno ugotovili število članov Narodnega predstavništva, ki znaša sedaj 290. Z ozirom na to, je za sklepčnost parlamenta potreben kvorum 146 poslancev.

PREVEČ PODOMAČE.

Zadnje soboto ali nedeljo so dobili narodni predstavniki preko deželne vlade od ministra notranjih zadev Marka Trifkoviča poziv, da naj nemudoma odpotujejo v Beograd k zasedanju Narodnega predstavništva. Zasedanje še danes ni pričelo in če bi se kdo odpeljal v Beograd, bi lahko po nepotrebnem trosil čas in denar. Včeraj je prišla druga Trifkovičeva brzojavka, v kateri se poslancem naznanja, da naj pridejo k seji prihodnji ponedeljek. V tem obvestilu ni povedano, ob kateri uri se seja začne, tako da ne veš, ali je treba potovati v soboto ali v nedeljo. Postopanje ministra Trifkoviča je že malo preveč „podomače“. Ako že prevzame povabila poslancev, naj jih tudi točno sestavi in odpošlje, ako pa tega ne zmore, naj prepusti to opravilo drugim.

RAZMERE V ČRNI GORI.

Beograd, 26. febr. V Črni gori so razmere vsak dan bolj povoljne. Poslednje dni se je vdalo več stotin odpadnikov; v šumah jih je ostalo le še malo.

ZNACILNE IZJAVE NASEGA MINISTA ZUNANJIH ZADEV.

LDU. Trst, 23. febr. Italijanski listi poročajo iz Pariza od 21. t. m., da je jugoslovanski zunanji minister dr. Trumbić odpotoval prejšnji večer iz Londona v Pariz, ne da bi odgovoril na vprašanja sveta Trojice, ali sprejme kompromis, ali pa londonski pakt. Pred odhodom se je razgovarjal dr. Trumbić glasom teh poročil z dopisnikom „Newyork Herald“. Predvsem da je ostro napadal politiko, ki jo vodi svet Trojice. Zavezniške vlade, je rekel Trumbić, so razpravljale o jugoslov. vprašanju, ne da bi vprašale Jugoslovane. Razmotrivale so razne projekte glede Reke, a Jugoslovane niso pripustile k razpravi. Edinkrat, ko so vlade zaveznikov poslale Jugoslovenom sporočilo, bilo je januarja meseca, ko so predlagale kompromis ali pa londonski pakt. Majhna Srbija je med vojno mnogo štela; dokaj večja Jugoslavija, ki sega z ene strani od Adrije in z druge strani do Donave, je od njih prezirana.

Evropski narodi vedo, kaj je bil iredentizem za Italijane, sedaj pa je nevarnost, da se ustvari med nami še večji iredentizem.

ALBANCI PROTI ITALIJI.

Beograd, 26. febr. Pokret v Albaniji proti Italiji se razvija čimdalje živahnije. Albanski voditelji so apelirali na zaveznike in zahtevali, da se jim zagotovi neodvisnost in da zavezniki ščitijo Albanijo napram Italiji.

ITALIJA SPLETKARI PROTI NAM TUDI NA DUNAJU.

LDU. Beograd, 26. febr. „Politika“ poroča: Italijanski list „Corriere della Sera“ objavlja v obliki brzojavke iz Curilha nastopno vest: Kot dokaz za lojalnost avstrijske republike napram ententi se more navesti dejstvo, da se je potovanje dr. Rennerja v Beograd odgodilo. Kakor javlja brzojavka z Dunaja, je ena izmed velesil namignila, na ne bi bilo primerno, da se Avstrija pogaja z Jugoslovenci, dokler ti ne odnehajo v svoji upornosti, ki tako zelo otežuje rešitev jadranskega vprašanja. Vsled tega je avstrijski kancelar doktor Renner sklenil, da odgodi svoje potovanje v Beograd. — K tej vesti pripominja „Politika“: Omenjena velesila more biti seveda samo Italija. Nam je izredno ljubo, da ravno eden izmed italijanskih listov priobčuje vest, iz katere je razvidno, da hoče rimska vlada storiti vse, da čim bolj razširi kroge svojih spletk in ojači pritisk na nas glede jadranskega vprašanja. V kolikor se stvar tiče našega kraljestva, oziroma njegovih potreb in interesov, je pač popolnoma vseeno, ako dr. Renner tudi ne pride v Beograd, zlasti ako se to zgodi na željo Italije. Samo v tem primeru bo morala seveda Italija prevzeti prehrano Avstrije. (Strinjamo se z ozirom na naš odnošaj proti Avstriji popolnoma s „Politiko“. Ako je Avstrija tako dostopna italijanskim spletkam, res ne vemo, zakaj bi jo mi zalagali z živili, ki jih lahko prodamo drugam. Naj lačno Avstrijo prehranjuje lačna Italija! Op. ured.)

SOVJETSKA RUSIJA PONUJA MIR NA VSE STRANI.

LDU. Moskva, 26. febr. (DunkU. Brezžično.) Ljudski poverjenik za zunanje posle Čičerin je poslal romunski vladi in romunskemu poslaniku

v Londonu brezžično brzojavko, v kateri stavlja ljudsko poverjenišvo za zunanje posle romunski vladi formelen predlog, naj prične s sovjetsko Rusijo mirovna pogajanja.

LDU. Moskva, 26. febr. (DunkU. Brezžično.) Ljudski poverjenik za zunanje posle Čičerin je naprosil vlado Zedinjenih držav, naj stopi v neposredna pogajanja s sovjetsko Rusijo. Sovjetska vlada nima nobenih namenov, vmešavati se v notranje zadeve Zedinjenih držav, temveč ima samo to željo, pričeti takoj z vsemi državami mirovna pogajanja.

LDU. Moskva, 26. febr. (DunkU. Brezžično.) Ljudski poverjenik za zunanje posle Čičerin je naprosil japonsko vlado v Tokiju in japonskega poslanika v Londonu, naj se pričnejo med sovjetsko Rusijo in Japonsko mirovna pogajanja. V sedanjem trenutku, ko so vse protirevolucionarne vojske poražene in ko so zavezniki odpoklicali svoje ekspedicijske zборе, oziroma jih odpoklicujejo, se zdi sovjetski vladi važno, da stavi formalno mirovno pogodbo. Več vlad je že pričelo s sovjetsko Rusijo mirovna pogajanja. Narodi Rusije nimajo napadalnih namenov proti Japonski. Ruska vlada ne namerava na noben način vmešavati se v notranje zadeve Japonske in priznava popolnoma posebne gospodarske in trgovske interese Japonske na vzhodu, ki nadkriljujejo z različnih stališč interese drugih držav. Sovjetska vlada je pripravljena, skleniti z Japonsko tozadeven poseben dogovor, ki bo koristil obema državam. Sovjetska vlada želi najti modus vivendi, ki bo zajamčil mir med Rusijo in Japonsko, in vzpostaviti med obema državama normalne odnošaje. Ljudski poverjenik za zunanje posle predlaga zaradi tega japonski vladi, naj se takoj prične mirovna pogajanja.

ANGLESKI POLJEDELCI PROTI OSEMURNEMU DELAVNIKU.

LDU. Amsterdam, 26. febr. (DunkU.) „Telegraaf“ javlja iz Londona: Zveza angleških kmetovalcev, v kateri je organiziranih 75.000 poljedelcev, je imela v Londonu veliko zborovanje, pri katerem je izjavila v resoluciji, da bodo kmetovalci prisiljeni, ustaviti obratovanje, ako bi hotela vlada uveljaviti osemurni delavnik tudi v poljedelstvu.

Tiskovna zadruga v Ljubljani

priporoča sledeče knjige in časopise:

- Dostojevskij: Besi. Roman v dveh knjigah. Broš. 30 K, vez. 40 K, poština 1.40 K.
Goncourt: Dekle Eliza. Roman. Broš. 8.50 K, vez. 11 K, pošt. 70 v.
Jos. Jurčič, Zbrani spisi. I. zv. Uredil dr. Prijatelj. Broš. 15 K, poština 1.20 K.
Stritarjeva Antologija. Uredil dr. Prijatelj. Broš. 16 K, vez. 20 K, pošt. 1.20 K.
Cvetko Golar: Rožni grm. Broš. 6 K, vez. 9 K, pošt. 70 v.
Fran Milčinski: Tolovaj Mataj. Pravljice. Vez. 10 K, pošt. 1 K.
A. Sič: O slov. narodnih nošah. K 3.50, pošt. 50 v.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del K 12, pošt. 80 v.
Dr. Al. Zalokar: O ljudskem zdravju. Broš. 4 K, p. 70 v.
Dr. B. Derč: Dojenček, njega negovanje in prehrana. Broš. 4 K, pošt. 70 v.
Dr. J. Demšar: Spolne bolezni. Broš. 6 K, pošt. 70 v.
Ljubljanski Zvon. Izhaja vsak mesec in prinaša povesti, pesmi in razne članke. Celoletna naročnina znaša 70 K.

Knjige in Ljub. Zvon se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Primešaj „MASTIN“ krmi.

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, valed tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavih v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konsumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 20.50 K poštinae prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica in rezerve okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, = valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovačke kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna nročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.